

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

19.10.2018

голови обласної державної адміністрації та голови обласної ради

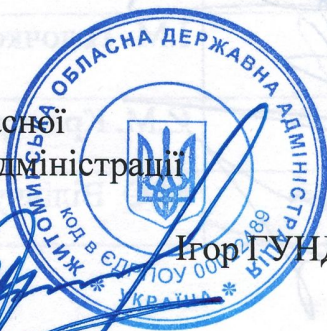
№ 408/68

Про затвердження Концепції
запровадження системи
енергетичного менеджменту

Відповідно до статей 6, 13, 16, п. 1 ст. 19, статей 28, 41 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про енергозбереження», «Про енергетичну ефективність будівель», розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2017 року № 732-р «Про затвердження плану заходів із впровадження систем енергетичного менеджменту в бюджетних установах», Програми підвищення енергоефективності будівель бюджетних установ та закладів у Житомирській області на 2018-2022 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 26 липня 2018 року №1135:

1. Затвердити Концепцію запровадження системи енергетичного менеджменту (далі – Концепція), що додається.
2. Контроль за виконанням розпорядження покласти на заступника голови облдержадміністрації Щebetова Р.О. та заступника голови обласної ради Вiлiвчука М.О.

Голова обласної
державної адміністрації

Ігор ГУНДИЧ

Голова обласної ради

Володимир ШИРМА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови обласної
державної адміністрації та

голови обласної ради

19.10.2018

№ 408/68

КОНЦЕПЦІЯ

запровадження системи енергетичного менеджменту

I. Загальна частина

Видатки на придбання енергоносіїв у структурі бюджету області невпинно зростають внаслідок національних та світових тенденцій до підвищення цін на енергоресурси. Сьогодні ці витрати складають 8% у видатках бюджетного сектору області і мають стійку тенденцію до подальшого зростання. Більша частина придбаних за кошти обласного бюджету енергоресурсів використовується для забезпечення належних умов проживання і життєдіяльності людей в приміщеннях і будівлях, які знаходяться на балансі бюджетних установ та організацій. Значна частина цих ресурсів використовується нерационально через застарілі технології, низьку якість експлуатації будівель та енергетичного обладнання, а також через недосконале управління процесами генерування та доставки енергоресурсів і перетворення їх у відповідні послуги.

Реалізація стратегії розвитку інфраструктури та соціальної сфери області потребує вирішення питання використання енергетичних ресурсів в області на засадах професійного управління та принципах сталого розвитку.

Досвід європейських країн та українських міст щодо впровадження та функціонування системи енергетичного менеджменту дозволяє стверджувати про високу ефективність такого заходу, що пов'язано зі зниженням витрат на енергоресурси та підвищенням ефективності використання бюджетних та залучених коштів на модернізацію об'єктів обласної інфраструктури. Тому ознайомившись з досвідом європейських та українських міст, прийнято рішення запровадити в області систему енергетичного менеджменту.

Система енергетичного менеджменту - частина загальної системи управління бюджетним та комунальним секторами області, що забезпечує раціональне використання енергетичних ресурсів у процесі забезпечення потреб області необхідними енергетичними послугами. Функціональні повноваження обласної ради в питаннях використання енергоресурсів, мають власні цілі та завдання, відповідну організаційну структуру, кадрове, інформаційне та фінансове забезпечення, особливі процедури планування, впровадження, оцінки діяльності у сфері енергокористування.

II. Мета і основне завдання Концепції

Метою Концепції є визначення стратегії формування професійних управлінських механізмів та прийняття рішень у сфері споживання енергоносіїв, які у перспективі забезпечать для області:

1. Раціональне використання бюджетних коштів на придбання енергоресурсів;
2. Оптимізацію структури споживання енергоресурсів;
3. Підвищення ефективності використання всіх видів енергоносіїв;
4. Поліпшення якості надання енергетичних послуг та можливостей для їх регулювання;
5. Налагодження енергоефективної експлуатації споруд, будівель, житлових будинків, систем централізованого теплозабезпечення та обладнання генерації енергії;
6. Скорочення викидів CO₂, розвиток екологічно орієнтованої економіки, підвищення якості життя населення;
7. Формування ощадливої поведінки споживачів енергетичних послуг;
8. Запровадження системи економічного стимулювання енергозберігаючих заходів у бюджетних установах, в організаціях та комунальних підприємствах;
9. Залучення інвестицій у процеси технологічної та енергоефективної модернізації інфраструктури області.

Основним завданням Концепції є вибір організаційно-управлінських та технологічних підходів, на підставі яких мають бути визначені пріоритети області у цих питаннях і розроблена модель системи енергетичного менеджменту для бюджетної та комунальної сфер області.

III. Переваги енергетичного менеджменту в порівнянні з традиційним контролем за споживанням енергетичних ресурсів

На відміну від традиційного контролю за споживанням паливно-енергетичних ресурсів енергетичний менеджмент включає такі завдання:

1. Аналіз ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів;
2. Оптимальне регулювання процесів теплопостачання;
3. Прогнозування обсягів споживання паливно-енергетичних ресурсів у залежності від погодних умов та інших впливових факторів;
4. Оптимальне планування ремонтно-технічного обслуговування систем теплопостачання;
5. Розробка енергозберігаючих заходів і визначення пріоритетів їх реалізації;
6. Моніторинг фактичної техніко-економічної ефективності енергозберігаючих заходів.

Впровадження системи енергоменеджменту відповідно до стандарту ДСТУ ISO 50001:2014 дозволяє організаціям (підприємствам) послідовно і з найменшими витратами поліпшити ефективність виробництва і використання енергії, а також отримати значні вигоди за рахунок оптимального використання

своїх енергоресурсів та енергетичних активів, зменшуючи, таким чином, вартість споживання енергії та ресурсів. Значну роль в успішному функціонуванні системи енергоменеджменту відіграють співробітники організацій (підприємств). Тому відповідне управління персоналом і його мотивація можуть сприяти у значному зниженні витрат при ремонті та обслуговуванні обладнання.

IV. Існуючий стан управління енергоресурсами

Сучасні технологічні можливості енергоефективного поліпшення будівель і систем бюджетних установ, організацій та комунальних підприємств області, зокрема регулювання споживання енергоресурсів у залежності від обсягу завдань та функцій, надають можливість їх якісного вдосконалення. Роботи з розробки та впровадження заходів з енергозбереження носять спонтанний характер. Обласний бюджет виступає практично єдиним джерелом реалізації проектів з енергозбереження в інфраструктурі області. Цілісна система управління процесами енергоспоживання практично відсутня. Моніторинг споживання енергоресурсів здійснюється на місцях у примітивній формі. Аналіз ефективності використання енергоресурсів не проводиться. Все це призводить не тільки до необґрунтовано високих втрат енергоресурсів через наявність застарілих технологій, систем і обладнання, але й до катастрофічного зниження якості енергетичних послуг при спробах організувати заощадження енергоресурсів.

За відсутності чіткої інформації про обсяги енергоспоживання та фактори, які суттєво впливають на споживання енергії, неможливо оцінити ефективність використання енергії по кожному конкретному об'єкту. Саме тому, у період стрімкого зростання цін на енергоносії в Україні, чи не єдиною можливістю стабілізації енергетичного ринку через управлінські рішення стало введення обмежень на споживання енергії (лімітування). Цей підхід дозволив, з одного боку, зменшити споживання енергії (у тому числі за рахунок усунення марнотратства), але з іншого боку, призвів до погіршення якості основних енергомістких послуг (теплопостачання, освітлення, водопостачання). Тому лімітування енергоносіїв можна розглядати лише як тимчасовий захід на шляху до вирішення проблеми управління енергоспоживанням.

Відсутність фахівців, оперативних даних про енергоспоживання, інформаційних та фінансових інструментів створює проблеми при плануванні енергоощадної діяльності, інвестуванні в енергоощадні проекти і подальшій експлуатації модернізованих об'єктів. Зокрема це призводить до необґрунтовано великих витрат бюджету на етапі енергетичного обстеження бюджетних установ з метою вибору заходів з підвищення ефективності енергоспоживання.

Реалізація енергоефективних проектів у бюджетних установах таких, як: капітальний ремонт покрівель, реконструкція систем теплопостачання, заміна вікон та ін. на комунальних підприємствах області, зокрема переведення

котелень на альтернативні види палива зі збереженням можливості використання природного газу свідчить, що впровадження сучасного високотехнологічного обладнання дає можливість заощаджувати значні обсяги енергоресурсів, але при цьому проблеми організаційно-управлінського та технічного характеру залишаються невирішеними.

V. Концептуальна модель створення системи енергоменеджменту для області

Для області пропонується скористатись набутим досвідом пілотних міст у процесі реалізації демонстраційних проектів зі створення комп'ютеризованої системи управління енергоспоживанням для бюджетної сфери, та міст, які мають розвинену систему управління споживанням енергії. Запропоновані новації в системі управління мають забезпечити цілісність процесів управління споживанням енергоресурсів і поєднати їх з традиційними видами управлінської діяльності.

Система управління енергоспоживанням для області має поєднати в собі увесь спектр завдань, які стосуються контролю за енергоспоживанням та умовами комфорту, планування видатків на придбання енергоресурсів, ефективної експлуатації будівель, житлових будинків, енергоефективного проектування, будівництва та реконструкції об'єктів, залучення інвестицій.

Реалізація запропонованої концепції дозволить створити в області сучасну систему управління енергоспоживанням для бюджетних установ та комунальних підприємств, яка містить:

1. Сформовану цілісну обласну політику управління використанням енергії на засадах сталого розвитку;
2. Створену спеціалізовану ланку з енергоменеджменту в системі управління області, спроможну розробляти і втілювати у життя подібну політику;
3. До роботи в інфраструктурі області залучені спеціалісти з досвідом теорії і практики енергоменеджменту;
4. Створену електронну базу даних про об'єкти енергоспоживання, засобів для оперативного збору та аналізу даних про споживання енергії на кожному конкретному об'єкті та фактори, які суттєво впливають на це споживання;
5. Створену систему контролю та звітності у питаннях ефективності використання енергії.
6. Ефективне використання коштів, направлених на впровадження проектів модернізації об'єктів, що споживають, транспортують та виробляють енергоресурси;
7. Розроблений механізм мотивування енергоощадної поведінки персоналу та споживачів.

VI. Постійна перевірка та внутрішній аудит системи енергетичного менеджменту

Стандарт ДСТУ ISO 50001:2014 «Системи енергетичного менеджменту» дає можливість розробити системи та процеси, необхідні для поліпшення енергетичної результативності.

Згідно з вимогами стандарту основою енергетичного менеджменту є постійне функціонування циклу Демінга, що включає такі аспекти: планування; реалізація, перевірка, контроль та вдосконалення.

У системі енергетичного менеджменту області передбачається:

1. Забезпечення введення плану енергетичних вимірів та постійного моніторингу в запланованих інтервалах часу;
2. Забезпечення постійної перевірки всіх засобів вимірювання в системі енергетичного менеджменту;
3. Забезпечення через певні інтервали часу відповідності системи енергетичного менеджменту з українськими нормами та законодавчими актами, з метою постійного удосконалення;
4. Створення плану проведення внутрішнього аудиту системи енергетичного менеджменту;
5. Створення системи корегувальних та попереджувальних дій щодо невідповідності ефективності споживання енергоресурсів запланованим показникам;
6. Створення системи зберігання даних функціонування системи енергетичного менеджменту, що свідчать про її результативність та відповідність системи вимогам ДСТУ ISO 50001:2014.

Застосування постійної перевірки та внутрішнього аудиту сприятиме у формуванні позитивного іміджу області, підвищенню її інвестиційної привабливості, захисту навколишнього середовища, економії природних ресурсів, зниженню екологічних ризиків та ризиків пов'язаних з енергопостачанням і енергоспоживанням.

Після повного впровадження системи енергетичного менеджменту область може отримати сертифікат якості відповідно до стандарту ДСТУ ISO 50001:2014 «Системи енергетичного менеджменту».

Перший заступник голови
обласної ради

С. КРАМАРЕНКО

Начальник відділу енергетичного
менеджменту облдержадміністрації

Г. ЗАБРОДСЬКИЙ